

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hír-
:: :: detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 204. szám.

Péntek, szeptember 5.

Andrássyék.

— szept. 5.

Egy gróf, két nyugalmazott minisz-
teri tanácsos, két képviselő és három ügy-
véd, összesen nyolean, a hatóságoknak is
bejelentették már, hogy szeptember 14-én
új országos politikai pártot ohajtanak
alakítani, Andrássy Gyula gróf vezérlete
alatt.

No, a kezdet elég szerény, kivált ha
végignézzük az összehívók rövid név-
során, melyben egyetlen államférfiú név
sem szerepel. Mondják, hogy Wekerle
kosarat adott Andrássynak, noha régeb-
ben az Andrássy-féle alkotmánypártnak
tagja volt. Híre járt, hogy a volt Bánffy-
pártiak mind belépnek az új alakulásba,
de ezt megeáfozták. Szó volt róla, hogy
Désy buzdítására a marostordamegyei
függetlenségiék tömegesen lépnek az új
zászló alá s még a középpont előtt meg-
alakítják az első vidéki szervezetet, ez a
kísérlet azonban meghiusult.

Most azután nyole azaz nyole uri-
ember egy olyan kis helyiségbe hívja
össze az országos alakuló gyűlést, ahová
száz ember sem fér el. A kezdet tehát
nem valami biztató, a megalakulás előtti
kudarok éppen nem mutatnak életképes-
ségre s meg lehet jósolni, hogy az új
pártból aligha lesz valaha régi párt.

De azt mondják, kár ezt a mozgal-
mat kisebbiteni, létjogosultságát kétségbe-
vonni s különösen hiba ez a munkapárt
részéről, mely legfőljebb csak azt árulja
el így, hogy Andrássyektől félti a hatal-
mát.

Csupa súlyos tévedés, a munkapárt-
ban nincs féltékenység. Ezt a hatalmas
szervezetet nem a hatalomvágy hozta

létre és tartja fenn, hanem az az elkerül-
hetetlen szükségesség, amely a koalíció
teljes széthullása után a közügyek inté-
zése tekintetében előállott és ma is meg-
van. Ennek a gouvernementális pártnak
igen nagy hivatása van, amelyet a leg-
nagyobb lelkiismeretességgel tölt be és
teljes mértékben bírja úgy a király, mint a
nemzet bizalmát. A nemzeti munkapárt,
amely páratlan sikerrel alkotta meg a
67-es politika reneszánszát, igazán nem
tarthat attól, hogy kisebbségbe kerül egy
olyan új párttal szemben, amely a kor-
mányképtelen negyvennyolcas-párt támo-
gatására szorul.

A munkapárt tehát nem a maga
szempontjából, hanem a pártközi visz-
nyokból és az országéből foglalkozik az
új alakulás jelenségeivel s nem káröröm-
mel, hanem őszinte hazafias aggodalom-
mal látja, hogy ez az új alakulás nem a
helyes irányban indul meg.

Andrássy ugyanis végzetesen elké-
sett az új pártalakítással; a negyvennyol-
cas pártok egyesülése előtt kellett volna
azt megcsinálnia; még pedig a negyven-
nyolcasok belevonásával, mert csupán
úgy sikerült volna egy tekintélyes, kor-
mányképes ellenzékét létrehozni.

Most elkésetten ő kénytelen az egye-
sült függetlenségi párt fegyverbarátságát
keresni s így ahelyett, hogy a negy-
vennyolcasokat nyerte volna meg az
egyedül lehetséges közjogi alap számára,
— maga kénytelen a negyvennyolcas pro-
gramm javára engedményeket tenni.

Ezzel hosszú időre elodázza az
egészséges pártviszonyok kifejlődését s
az új párttal, ha létrejön, csak az erők
szétforgácsolásának, az ellenzéki szerte-
húzásnak az elemei gyarapodnak.

Ötven év előtt. — A rettenetes év.

II.

Amint Ujvidékhez közelebb értünk,
már a Duna árterei felé valamivel szebb
kép tárult elbünk, itt-ott közönséges mű-
velés alatt álló, meg bolgár módra kezelt
kertek is voltak. Persze a városba érve, az
ujvidéki piac bősége tárult elbünk. De
ennek nagy részét, főleg gyümölcs tekin-
tetében, a Dunán túl fekvő Szerévmár-
megye szolgáltatta. Ujvidéken csak né-
hány órát töltöttünk saját erősítésünk, a
városban való körülnézés és lovaink meg-
pihentetése okából.

Utunk Pétervárad alatt a kies fekvésű
Kamenicza felé vitt.

Elhaladtunk az urasági, akkor még
Marezbányi tulajdonát képező park előtt
és a kadettiskola mellett, folytatva utun-
kat az ugyancsak szép fekvésű Ireg felé.
Ezen helység akkor arról volt nevezetes,
hogy az utszéleken meg országos vásá-
ron többnyire vak koldulók ott nyerték
kiképzésüket úgy az általuk énekelt ké-
regető dalokban, mint a kíséretül hasz-
nált guzsla kezelésében. Guzsla vagy
guslica egy hrus nagy tók alakú hegedű-
féleség, gyakran nem is hur, hanem 15—
20 szál lószőr együvé fűzve volt a hang-
szerre fölfeszítve; a játszáshoz használt
szinte lószőrös vonó nem egyenes, hanem

inább félkörű volt; néha a koncert töké-
letessége okából a vonó farészére még kis
vaskarikák is voltak erősítve, amelyek a
gyorsabb tempójú játszáskor szinte han-
got adva szóltak bele a vontatott, egy-
hangu zenébe.

Lehet, hogy a most nagy területre
szert tett Balkán-országokban még tal-
álkoznak a guzslával, ellenben miná-
lunk már nem sok ember van életben, ki
a mi földünkön efféle hangszert látott
és azon játszani hallott. Hogy akkoriban
még olyan sok vak ember létezett, java-
részt onnan eredt, hogy a védhímlőoltás
még nem volt általánosan kötelező; persze
hímlőhelyes, vagy népiesen szólva ragyás
ember is sok volt akkoriban, de hány
hímlőbe esett ember lett világtalanna,
vagy a gyógykezelés teljes hiánya foly-
tán, vagy ami még ennél is rosszabb, a
szerte uralkodó kuruzslás miatt. Hiszen a
Csikós-ban énekelt népdal is azt mondja:
„Azért, hogy kend kicsit ragyás, kend az
én szeretóm, nem más“.

Már Péterváradot elhagyva, egész
más, teljesen üde növényzeti világot, dus
kalászos vetéseket, nagy természet igé-
szőlőhegyeket és gyümölcsösöket láttunk.

Fájón, de jólesően is hatott reánk
ennek szemlélése, mert ha már a mi To-
rontálunk kétségtelenül a természet teljes
elmaradásának nézett is elébe, amely
asztán soha el nem felejthető inséggé vált,

de másrészt vigasztalás meg öröm volt
az itt készülő bőséget látni, mert sokféle
módja van annak, hogy ebből nekünk is
jusson. Hiszen azért van a Hit, Remény
és Szeretet, hogy a jóságos Égnek e vi-
lágba plántált javaiból mindenkinek jus-
son és hogy a Szeretet tudott is, habár
sovány morzsákat juttatni a szükölködők-
nek, e közlés fonalán reá fogunk térni.

Ireget elhagyva, nemsokára Ru-
mára értünk, hol a gróf Pejacsevics-féle
uradalom tisztsége meleg és igaz magyar
vendégszeretettel fogadott. Akkor a né-
hány évvel reá Horvátországnak odaaján-
dézott Szerévmármegyében még nem
volt rossz szemmel nézett minden, ami
magyar. Az akkori főtitisz Bertalan volt.
Ennek fia, Bertalan Lajos mérnök, maj-
dan műszaki tanácsos, mint ilyen halt is
meg Budapesten, ugyanekkor az itt hely-
ben folyt, a két Neuzina, nemkülönb
Nagybeeskerek határainak tagosítási elő-
munkálatain Mencer Rezső mérnök mel-
lett foglalkozott néhány évig.

Bejártuk majdnem egész területét a
rumai uradalomnak. A tisztségnek, vala-
mint a cselédségnek is nagyobb része ma-
gyar volt. A gazdasági fölszerelés az
akkori viszonyokhoz mérten belterjes
gazdaságra mutatott. Nagy marhaallo-
mány, ehhez képest bőséges legelőterüle-
tek, remek szép vetések, befásított ut-
szélek, mindezek jóleső örömmel és vi-

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás
időjárás jelentése.

Szeptember 5.

Barométer súlyed 754.9. Hőmérő
28.2 C°. Hőmérséklet: maximum 4-ikén
27.9 C°, min. ma reggel 14.9 C°. Csapadék
— harmat. Felhőzet Cu—St7. Szélirány
és erősség SE2. Jóslat a következő 24
óra: Valtozas nem várható.

Jelmagyarázat: A barométer állása
a déli leolvasást tünteti fel a helyi magas-
ságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redu-
kálva. Maximum és minimum este 8 óra 38
perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék
reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38
percig; felhőzet Ci = fűrtöfelhő, Cu = go-
molyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő,
Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = báránnyfelhő,
Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány:
N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet.
Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen
borult. Szélerősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy
vihár.

— **Utoállítás.** Ma délelőtt 9 órakor
a Rezső-laktanyában utoállítás volt, ame-
lyen polgári elnökként dr. Farkas
Vince tb. varmegyei főjegyző, katonai el-
nökként a honvédség részéről Ur-
hegyi Antal honvédszázados, a közös
hadsereg részéről Weinovics Emánuel
alezredes szerepeltek. Katonai orvos dr.
Baracs Gyula honvéd ezredorvos, pol-
gári orvos dr. Nónay Pál központi já-
rási főorvos volt, referens tisztek pedig:
Geschek János főhadnagy és Szá-
vics János hadnagy.

— **Uj postaügynökség.** A temesvári
posta- és táviróigazgatóság közli, hogy
Torontálvarmegye Klárafalva községé-
ben posta ügynökség lépett életbe, mely
bárhová szóló levélpostai küldemények,
továbbá a belföldre, a megszállott tarto-
mányokba és Németországba szóló pénz-
és csomagküldemények felvételével, to-
vábbításával és kézbesítésével, továbbá
postautalványok és postatakarékpénztári
ügyletek közvetítésével fog foglalkozni.
Az ügynökség kézbesítési kerületébe
Klárafalva és Ferencszállás község és
Kukutyin pusztá tartozik. Az ügynök-
ség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet

tekintetében a deszki postahivatalhoz tartozik és összeköttetését a Klárafalva és Deszk közt naponként egyszer közlekedő gyalogküldöncjártat utján nyeri.

— **Tanítóválasztás.** A nagyikindai községi iskolaszék a napokban föltötte be választás útján a községi iskolánál megüresedett tanítóállást s egyhangulag Radanovity M. melenczei igazgatótanítót választották meg.

— **A bégai hidépítések és a gőzvonatás.** A vasuti és hajózási főfelügyelőség jelentése szerint a Bégán folyamatban lévő hidépítési munkálatokban a gőzvonatás által okozott károk miatt ismételt felmerült panaszok arra figyelmeztetnek, hogy a szóban levő munkálatokat a gőzvonatás még a legnagyobb óvatosság mellett is veszélyezteti. Ennélfogva a vasuti és hajózási főfelügyelőség most úgy rendelkezett, hogy az épülő hidaknál a géperejű vontatás egyáltalán tilos és mind magát a géperejű hajót, mind a vontatmányt csak horgonyon szántva, illetőleg gugorázva és kötelekkel kellőképpen vezetve szabad leereszteni, illetőleg fölhuzni.

— **A nagyikindai polgári iskola.** A nagyikindai polgári finiskola most már négyosztályúva fejlődve, szükségessé vált az intézet tanári karát két taggal szaporítani. Az iskolaszék legutóbb tartott ülésében tanároknak megválasztotta Theiszén János okleveles középiskolai és Boeska József polgári iskolai rajztanárt.

— **Gépszek vizsgája.** A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden szeptember hó 21. napján d. e. 9 órakor a szegedi felső ipariskolában fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Boldogasszony-sugárut 18.) beküldendők.

— **Halálos villámesapás.** Hatalmas zivatar pusztított tegnapelőtt délután négy és öt óra közt az aradmegyei Újszentannán. A zivatar éppen a földeken találta Ackermann Antal vagyonos és tekintélyes földesgazdát, aki nővéreivel, Magdolnával és Rozáliával burgonyaföldjén foglalatoskodott. Ackermannék egy fa alatt kerestek a zivatar elől menedéket, de néhány perc múlva a villám beütött a fába. A villámsújtás Ackermannnt azonnal agyonütötte, nővérei pedig súlyos sérüléseket szenvedtek.

— **Agyonütötte a palló.** Balázs Gergely 61 éves munkás már tizenhat esztendő óta dolgozott mint előmunkás a boksánbányai vasuti állomáson. Tegnapelőtt nehéz tölgyfapallókat kellett leraktatnia egy vasuti kocsiából. Mikor a munka megindult és a kocsin álló munkások megragadták az első pallót, hogy azt ledobják, Balázs maga mutatta nekik a helyet, ahová a nehéz fadarabot dobják. Meg is adta a jelet a ledobásra, de maga

gasztalólag hatottak reánk a szűkebb házámban látott nagy szomorúság után.

De amíg Pista bátyám több elintézendő dolog miatt még Rumán maradt, engemet a tordai gánvó visszafelé hozott. Utamat haza felé Krusedol-Karlóczának vettem. Fruska Gora vidékén egy remek szép völgyön keresztül, a bájosan fekvő Krusedol-zárdánál megállítottam fuvarosomat és a zárda kertjébe benyitottam. Abban néhány kalugyer sétált, kiket én szerb nyelven illedelmesen köszöntve, rövid beszélgetésbe fogtunk, melynek az az eredménye lett, hogy az atyuskák 1-2 pohár borral megkínáltak, amely jószágukért a jó Isten talán már örök üdvösséggel fizetett nekik, mert azok, akik engem fogadtak és megvendégeltek, nálamnál jóval idősebbek lehetnek: fogadják ilyen nagy későre is most megújított, de már akkor is kifejezett hálaomat. Karlóczára érve betértem az ottani székesegyházba, megnéztem a metropolitai székházat, ha tudtam volna, hogy ott „Magyarszki szokák“, magyar utca is van, azt is megnéztem volna, bár, amint erről néhány évvel később meggyőződtem, ebben egyéb látnivaló nincsen, minthogy az abban lakók tiszta, jókarban tartott házakkal bíró föld- vagy szőlőművelési foglalkozásra valló, magyar nevű, de magyarul nem tudók.

Menezzer Lipót.

(Folytatjuk.)

elfelejtett onnan hirtelen elugrani, amit a munkások azonban nem vettek észre és a nehéz tölgypallót ledobták. A palló Balázst fején találta, aki azonnal szörnyethalt.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és innepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése“ nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltenek.

Irodalom.

(*) **A gyöngeszivű király.** Herzeg Ferenc szimbolikus, mély értelmű, gyönyörű elbeszélése díszíti az Új Idők legújabb számát, amelyben Horkayné is megszólal e héten és ötletesen eseev az aktuális eseményekről. A * mögé rejtőző szerző folytatja érdekes társadalmi regényét, melynek címe „Edith“. Cholnoky Jenő pompás képekkel tarkított cikke a Yellowstone park esodáiról tájékoztat. Lakatos László és Kilényi Gyula elbeszélései Török Gyula Genre képei, cikk a piaristák lerombolás alá kerülő házaról, Szabolcska Mihály és Farkas Imre versei, stb. teszi változatossá a lap szövegrészét. Az illusztrációk gazdag sorozata beszámol a legutóbbi eseményekről.

Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 16. szám.

Sport.

× **A teniszverseny.** Tegnap délután kezdődött a vegyes páros (mixed double) verseny, amelyre a végleges nevezés a következőképpen zárult:

Marton Andorné—báró Dániel Tibor.
Dániel Ferenc—Grandjean Andor.
Gáspár Ernő—Demkó István.
Stagelschmidt Józsefné—Dus Jenő.
Jakobsits Imre, a férfi egyes győztese akadályozva lévén, nem vehetett részt a versenyben.

Sorshuzás útján összeállították a párokat; elsőnek játszott a Marton Andorné—Dániel Tibor báró és Gáspár Ernő—Demkó István négyes. Erős küzdelem után győztes az utóbbi pár lett 3 szettből két győzelemmel.

Zeneiskola!!

Van szerencsém a mélyen tisztelt szülők és zenét tanulni óhajtok szives figyelmébe ajánlani

Nagybecskereken Árpád-u. 7. sz. a. levő

zeneiskolámat,

ahol a következő iskolai év ez évi szeptember hó 1-én megkezdődik és ahol lelkiismeretes vezetés mellett bárki hegedű-, gordonka-, tárogató-, fuvola-, clarinett- és harmonium-játékban, ezenkívül minden fuvó- és vonós-hangszereken való játékban, továbbá énekekben, zeneelméletben, összhangzattanban és zene-történelemben szakszerű oktatást nyerhet.

Tisztelettel

Gilde Vendel,

konzervatóriumot végzett okleveles zenetanár.

Beiratások: naponta délelőtt 8-11-ig, délután 3-6-ig.

593-x.9

Másodiknak a Dániel Ferencé—Grandjean Andor és Stagelschmidt Józsefné—Dus Jenő-pár versenye következett. Szép formájú, erős játék után győztes a Stagelschmidté—Dus-pár 3:1 arányban.

Ugyancsak megkezdtek még tegnap a küzdelmet a Stagelschmidté—Dus és Gáspárné—Demkó-párok, de ez a szám a szürkület beálltával befejezetlen maradt és mára halasztódott.

TÁVIRATOK.

A balkáni helyzet.

A török—bolgár tárgyalások. — Albánia fejedelme. — Az olasz és osztrák-magyar külügyminiszter találkozója. — Szerb—montenegrói ellentétek. — A szerb miniszterválság.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A balkáni helyzetben nevezetesebb mozzanat nincs. A török—bolgár tárgyalások valószínűleg ma vagy holnap kezdődnek s a török kormány már szintén kiküldte delegátusait a tárgyalásokra. Az olasz külügyminiszter és monarchiánk külügyminisztere októberben találkozni fognak egymással s ezen a találkozón állapodik meg Olaszország és monarchiánk az albán fejedelem személyében. Mai jelentéseink a következők:

A török—bolgár tárgyalások.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A török kormány a Bulgáriával való tárgyalásokra a belügyi és tengerészeti minisztert, valamint az államtanács elnökét küldte ki delegátusoknak. A tárgyalások ma vagy holnap megkezdődnek.

Albánia fejedelme. — Az olasz és osztrák-magyar külügyminiszter találkozója.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Mint illetékes forrásból közlik, San Giulamo olasz külügyminiszter október hó elején Berchtold gróf külügyminiszterünket meglátogatja buchlaui kastélyában. A két külügyminiszter ez alkalommal meg egyezik arra nézve, hogy ki legyen Albánia fejedelme. Vezető albán körök azt kívánják, hogy Albánia fejedelméül valamely európai herceget s ne török herceget jelöljenek ki. A tanácskozáson résztvesz Avarna herceg bécsi olasz nagykövet és Mérey Kajetán római osztrák-magyar nagykövet is. Szó van arról is, hogy a buchlaui találkozón résztvesznek Tisza István gróf és Stürgkh gróf miniszterelnökök is, de ez a hír megerősítést még nem nyert.

Szerb—montenegrói ellentétek.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Szerbia és Montenegró között a hódított területek felosztása dolgában áthidalhatatlan ellentétek merültek föl, úgy, hogy a tárgyalások végleg megszakadtak. A két ország most a román és a görög király döntését fogja kikérni az osztozkodás ügyében.

A szerb miniszterválság.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Stojanovic Koszta szerb közgazdasági miniszter lemondása dolgában ma azt jelentik Belgrádból, hogy Stojanovicnak azért kellett lemondania, mert ellenezte Pasics és minisztertertsai-

nak azt a felfogását, hogy Szerbia Ausztria-Magyarországgal új kereskedelmi szerződést kössön.

Eltűnt a szerb patriárka.

Bogdanovics Lucián rejtélyes eltűnése Gasteinban. — Négy nap óta nem találják. — A nyomozás eredménytelen.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gasteinból, az osztrák világfürdőből szenzációs hír érkezik, amely mély megdöbbenést kelt minden körben. Azt jelenti ugyanis a táviró, hogy Bogdanovics Lucián, a görög keleti szerb egyház patriárkája négy nap óta rejtélyes módon eltűnt Gasteinból, ahol több hete üdül s a széleskörű kutatás dacára se tudtak eddig nyomára jutni. Az eddigi jelek szerint a patriarkát egy magános kiránduláson a hegyek között szerencsétlenség érte, de hogy tényleg mi lett vele, azt nem tudni, mert nem akadtak rá.

A szerb patriárka szenzációs esetéről a következőket jelentik Gasteinból:

Bogdanovich Lucián görög keleti szerb patriárka három héttel ezelőtt érkezett Gasteinba üdülni, hogy megtámadott idegrendszerét kurálja.

A patriarkára az üdülés eleinte jó hatással volt, de később nyugtalanság vett rajta erőt s szeretett egyedül barangolni.

A múlt héten is egyedül ment el hosszabb sétára, miközben nagy vihar tört ki s később felöltő, kalap és esernyő nélkül akadtak rá a patriarkára, aki igen leromlott állapotban volt.

Most hétfőn ismét egyedül indult kirándulásra a patriárka s a szállóban azt mondta, hogy Brossauba rándul s estére visszatér. Azonban

a patriárka nem tért többé vissza.

Estére hiába várták, de hiába várták másnap is. A brossaui hegyvidéken mindenfelé kutattak utána, de a patriarkának sehol nem akadtak nyomára.

Tegnap reggel a gasteini polgármester vezetésével külön expedíció ment a hegyek közé, de hiába volt minden kutatás s estére az expedíció eredménytelenül tért vissza.

A patriarkát nem találták meg

a kutatók, hiába kutatták föl a hegyeket. Sehol semmi nyomra nem akadtak s nem tudják elképzelni, hol lehet. Legvalószínűbb, hogy az idegyöngye patriarkát valamelyik eldugott hegyszakadékban

szerencsétlenség érte.

A nyomozást a legszélesebb körben tovább folytatják most s lehet, hogy rövidesen világosság derül a patriárka rejtélyes eltűnésére.

A patriárka eltűnéséről a gasteini hatóság értesítette a magyar vallás- és közoktatási minisztert, valamint a karlócazi patriarkátust s mindkét helyen a legnagyobb megdöbbenést kelti a patriárka eltűnése.

NAGYBETEG ÁLLAMTITKÁR.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlsbadból sürgönyzik, Bezerey államtitkár ott tudógyuladásban súlyosan megbetegedett. Az államtitkárt haza akarták szállítani Karlsbadból s a kormány e célra szalonkocsit is küldött, de az államtitkár állapota olyan súlyos, hogy nem lehet Karlsbadból elszállítani.

A KULTUSZMINISZTER A DEBRECZENI EGYETEMRŐL ÉS A KÖZÉPISKOLAI REFORMRÓL.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jankovich Béla kultuszminiszter egy újságíróval folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy a debreczeni egyetem ünnepélyes alapkövetéle a folyó évi október hónapban lesz. Az egyetem építkezései olyan arányokban folynak, hogy az egyetemet az 1914-ik tanévre átadhatják rendeltetésének. A középiskolai reformról is szólt a miniszter s kijelentette, hogy a reform nagyjában már kész s az elvek és a keretek, amelyben elhelyezkedik, megvannak. Megcáfolta egyben a miniszter azt a híresztelést, hogy a kormány az Apponyi-féle népoktatási törvényen a románok javára változtatást akarna tenni.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK AZ ÁRVIZKÁROSULTAKNAK.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa 30 ezer koronát adományozott a magyarországi árvizkárosultak javára, amely összeget már meg is küldte a kormánynak.

AZ ÉRTÉKTÖZSDÉRŐL.

Budapest, szept. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktözsde a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 827.50, Osztrák Hitel 629.50, Koronajáradék 81.40, Osztrák-Magyar Államvasut 715, Jelzáloghitelbank 432, Lezámitoló Bank 519, Hazai Bank-289, Magyar Bank 563, Kereskedelmi Bank 3750, Rimamurányi 707, Salgótarjáni 769, Magyar Általános Készénbánya 1049, Közuti Vasut 640, Villamos Vasut 363, Adria 584.

TÖZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11-21
Buza (1914. áprilisra)	11-75
Rozs (októberre)	8-29
Zab (októberre)	7-80
Tengeri (szeptemberre)	8-28
Tengeri (1914. májusra)	7-41

Hirdetések.

Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.
5277—913. szám. 644—3.1

Pályázati hirdetmény.

Óbesenyő községben leköszönés folytán megüresedett **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetnek.

Ezen állás javadalmazása 1600 korona. Felhívom ennelfogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **f. évi szeptember hó 20-ig** hivatalomhoz nyujtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vételét nem fognak. Az állás azonnal elfoglalható.

A választást f. évi szeptember hó 23-án d. u. 1/3 órakor Óbesenyő községében fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1913 szeptember 2-án.

Dr. Bozzay Aladár, szolgabíró.

Irodistát vagy irodistanót

keresek azonnali belépésre.

SZERDAHELYI KAROLY

:: BÉGASZENTGYÖRGY. ::

642—3.1

Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.
6067—913. szám. 645—3.1

Pályázati hirdetmény.

Ócsanád községben leköszönés folytán üresedésben levő **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetnek.

Ezen állás javadalmazása 800 korona fizetés és 200 korona állami fizeteskiegészítés. Megjegyzem, a segédjegyző fizetésének rendezése folyamatban van.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **folyó évi szeptember hó 22-éig** hivatalomhoz nyujtsák be annál is inkább, mivel a később érkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Az állásra a választást f. évi szeptember hó 25-én d. u. 1/3 órakor fogom megejteni Ócsanád községében.

Nagyszentmiklós, 1913 szeptember 2-án.

Dr. Bozzay Aladár, szolgabíró.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

„Torontál”
pol. napilap kiadóhivatala.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi május hó 1. napjától.

INDUL.	óra perc
Nagybecskereki pályaudvarról.	
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	6-21
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	7-10
Karlova délelőtt	10-00
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	11-27
Karlova—Szegedre délután	1-13
Karlova—Szeged—Budapestre este	7-18
Szécsány—Módos—Zombolya—Temesvárra d. e	6-25
Zombolya—Szeged—Budapestre délután	4-00
Pancsovára délelőtt	8-10
Pancsovára délután	5-40

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	
Módos—Temesvárra reggel	3-33
Zombolya—Temesvárra délelőtt	10-59
Antalfalvára reggel	4-30
Zombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2-26
Zombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11-56
Zombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5-25

ÉRKEZIK.

Nagybecskereki pályaudvarra.	
Budapest—Szeged—Nagykik—Karlovaról este	9-21
Budapest—Szeged—Karlovaról este	7-17
Budapest—Szeged—Karlovaról délután	4-50
Budapest—Szeged—Karlovaról délután	3-11
Szeged—Karlovaról délelőtt	9-24
Budapest—Szeged—Karlovaról délelőtt	6-49
Temesvár—Zombolyáról délelőtt	9-28
Temesvár—Zombolyáról este	6-40
Pancsováról délelőtt	8-38
Pancsováról este	7-09

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	
Módosról reggel	6-56
Szécsányról este	8-16
Pancsováról délután	5-04
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9-34
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4-10
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon délelőtt	8-23

1913. El. 19. P. 8. sz.

626—3.3

Írásbeli versenytárgyalási hirdetmény.

Az 1913. évi október hó 15-től 1916. évi április hó 15-éig szükséges tűzifa és pirszén szállítására.

Az évenkénti szükséglet a következő:

Az első fűtési időszakban:

1. a pancsovai kir. törvényszék részére . . .	50.—
2. a pancsovai ügyészség részére . . .	5.—
3. a pancsovai kir. törvényszéki fogház részére . . .	67.82
4. az alibunári kir. jbiróság részére . . .	15.—
5. az alibunári kir. jbirósági fogház részére . . .	7.46
6. az antalfalvai kir. jbiróság részére . . .	54.—
7. az antalfalvai kir. jbirósági fogház részére . . .	9.—
8. a pancsovai kir. jbiróság részére . . .	20.—
9. a perlaszi kir. jbiróság részére . . .	5.—
10. a perlaszi kir. jbirósági fogház részére . . .	1.—
11. ezenkívül a perlaszi kir. jbiróság részére . . .	75.50
12. a perlaszi kir. járásbirósági fogház részére . . .	16.—
métermáza pirszén,	
összesen . . .	234.28

köbméter száraz, egészséges, kemény bükkhasáb tűzifa és 91.50 métermáza pirszén.

A második fűtési időszakban:

13. a pancsovai kir. törvényszék részére . . .	70.—
14. a pancsovai kir. ügyészség részére . . .	5.—
15. a pancsovai kir. törvényszéki fogház részére . . .	95.50
16. az alibunári kir. jbiróság részére . . .	20.—
17. az alibunári kir. jbirósági fogház részére . . .	10.44
18. az antalfalvai kir. jbiróság részére . . .	60.—
19. az antalfalvai kir. jbirósági fogház részére . . .	15.—
20. a pancsovai kir. jbiróság részére . . .	24.—
21. a perlaszi kir. jbiróság részére . . .	7.—
22. a perlaszi kir. jbirósági fogház részére . . .	1.—
23. ezenkívül a perlaszi kir. jbiróság részére . . .	103.69
és 24. a perlaszi kir. jbirósági fogház részére . . .	19.29
métermáza pirszén,	
összesen . . .	307.94

köbméter száraz, egészséges, kemény bükkhasáb tűzifa és 122.98 métermáza pirszén. Mindössze pedig 542.22, azaz Ötszáznegyvenkettő egész 22 század köbméter, hazai erdőben nőtt elsőrendű és minőségű, száraz, egészséges és kemény bükkhasáb tűzifa és 214.18 métermáza, azaz Kettőszázötvennégy métermáza és 48 kilogramm pirszén beszerzésének, illetve szállításának biztosítása végett ezen írásbeli versenytárgyalást hirdetek és annak a pancsovai kir. törvényszék főtárgyalási termében leendő megtartására határnapul **1913. évi szeptember hó 22-ik napjának délelőtti 10 óráig** tűzöm ki.

Ezen tűzifa, illetve pirszén szállítására a mindenkor határidőt és pedig az első fűtési időszakra nézve szeptember 30-áig, kivéve a jelen év első időszakát, melyben a szállítási határidőt kivételesen október 10-éig tűzöm ki, a második időszakra nézve december hó 20. napjáig állapítom meg, köteles vállalkozó a szükséges mennyiséget mindig az illető hatóság hivatali helyiségeinek udvaraiba fuvardíjmentesen köbmétereibe rakva szállítani, szabadságában áll azonban vállalkozónak hogy mindkét időszakra szükségelt mennyiségeket vagyis az egész fűtési időszakra szükségelt mennyiségeket az első szállítási határidőben egyszerre is szállítani.

Szabadságában áll a vállalkozónak az is, hogy a kir. törvényszék, kir. ügyészség, törvényszéki fogház, továbbá az alibunári, antalfalvai, pancsovai kir. járásbiróságok hivatalai és az alibunári és antalfalvai kir. járásbirósági fogház helyiségei részére szükségelt mennyiségre külön-külön és a perlaszi kir. járásbiróság hivatali és fogház helyiségei részére szükségelt mennyiségre külön ajánlatokat tegyenek, fentartja azonban az árlejtést kiíró hatóság azon jogát, hogy ilyen ajánlatok beadása esetében az együttes vagy felszított szállítás tekintetében szabad választása szerint döntsön.

Az első részlet vételárát a szállítás kifogástalan megtörténte és az átvétel igazolása után október hó 31-éig, míg a következő év első időszakára szállítandó mennyiség árát pedig mindig január hó végével fogjuk kifizetni és pedig úgy, hogy a kir. törvényszék és járásbiróságok hivatali helyiségei után járó árat alólírott kir. törvényszéki elnök, a kir. ügyészség és fogházak után járó árat pedig a pancsovai kir. ügyészség vezetője fizeti szabályszerűen bélyegzett számlák és nyugták ellenében.

A vállalkozóval a versenytárgyalás ered-

ményéhez képest 3 évre írásbeli szerződés kötök, ezen szerződés tervezete és a szállítási részletes feltételek a kir. törvényszék irodavezető irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők, az ajánlatban pedig nyilatkozat teendő, hogy ajánlattevő a feltételeket és a szerződés tervezetét ismeri és ezek határozmányainak magát mindenben aláveti.

Felhívom mindazokat, akik a versenytárgyalásban részt venni óhajtanak, hogy magyar nyelven írásba foglalt, cégszerűleg aláírt, ivenként át nem irandó egy koronás bélyeggel ellátott lepecsételt, a kir. törvényszék elnökehez címzett és tartalmát is feltüntető sértetlen borítékba zárt, a fa, illetve a pirszén honnan származását, honi munkások és szállító eszközök alkalmazását is feltüntető és a szállítási képességét és megbízhatóságát igazoló hatóság bizonyítvánnyal is felszerelt ajánlataikat az általuk megajánlott összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzösszegnek posta útján történt megküldését igazoló posta-feladóvénynek, illetve az összegnek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a pancsovai kir. adóhivatalnál az ajánlattételre való hivatkozás mellett, igazságügyi letétbe helyezését tanúsító elismervény eredetije vagy közjegyzőileg hitelesített másolatának csatolása mellett a kitűzött tárgyalási határnap délelőtti 10 óráig hozzám adják be.

Ezen határidő lejártá után érkező vagy hiányosan kiállított és felszerelt ajánlatokat pedig azonnal felbontom, amely felbontásnál az ajánlattevők illetve azok igazolt meghatalmazottjai jelen lehetnek.

Az ajánlatokat azonnal elbírálás alá veszik, megjegyzem azonban, hogy a végleges döntést a felügyeleti hatóság gyakorolja, ennek leérkezéig tehát az ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak, hogy a versenytárgyalás eredménye az igazságügyi kinstarra nem kötelező és az újabb tárgyalás kiírását, esetleg a szükségletnek más uton való fedezését nem akadályozza.

Az ajánlatokhoz használandó boríték címét a következőképpen határozom meg:

„A j a n l a t”

„az 1913. El. 19. P. 8. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt és a pancsovai kir. törvényszék, ügyészség területén levő kir. járásbiróságok és fogházak részére szükségelt bükkhasáb tűzifára és illetve pirszénre.

Pancsova, 1913. évi augusztus hó 29-én.

Stocker Antal,
kir. törvényszéki elnök.

A nagyikindai járás főszolgabírájától.
4026—913. szám. 637—3.2

Pályázati hirdetmény.

Az ujonnan szervezett harmadik községi születésnői állásra **Mokrin községben** pályázatot hirdetek.

Évi javadalom 360 korona és minden születési esetről 2 korona, azonban ennek fejében köteles minden születési esetről három napon át a szükséges segédkezet nyújtani, a beteget, valamint a gyermeket meglátogatni, oktatásokat nemcsak megadni, de azok pontos fogantatásáról is gondoskodni, azt ellenőrizni, vagyontalannoknál mindezt díjmentesen köteles teljesíteni. A magyar, német és szerb nyelv bírása kívánatos.

Felhívom pályázókat, hogy születésnői oklevéllel és erkölcsi bizonylattal felszerelt kérvényeiket, melyben eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismereteiket tüntessék fel, **1913. évi szeptember 20-ig** a nagyikindai szolgabíróhoz küldjék be. Nagyikindán, 1913 augusztus 26.

Krevráth, tb. főszolgabíró.

Torontali iparművész

jutányosan készít művészi
diszoklevelet, illusztrációt,
könyvdiszket, plakátokat,
levélfejeket, címkéket, rek-
lámcédulákat és bármilyen
iparművészeti tervezést.

Megrendelések a „Torontál”
kiadóhivatalába intézendők. 425—x.82

Eladó ház.

A Gimnázium-utca
498/16. számú ház

573—x.15

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Tolveth Oszkár

a „Népbank” főkönyvelője.

Melencze község előljáróságától.

271—913. szám.

639—3.2

Árlejtési hirdetmény.

Melencze község képviselőtestülete 75/913. kgy. sz. határozatával egy **tenyészbika-istálló felépítését** mondotta ki, mely határozat a reá vonatkozó tervezet és költségelőiránnyal együtt törvényhatóságilag utólag lesz jóváhagyásra előterjesztve.

Az említett munkálat biztosítása céljából folyó évi **szeptember hó 27. napján délelőtt 10 órára** Melencze községében tartandó versenytárgyalás hirdettetik.

Az előirányzott összeg 19 308 K. 87 fillér. Részletes feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekintheők.

Kelt Melenczén, 1913. szeptember hó 1-én.

Az előljáróság.

Baranda község előljáróságától

1036—913. kgy. sz.

633—2.2

Hirdetmény.

Baranda község tulajdonát képező s mintegy 7000 holdra kiterjedő **vadászati jog** 1914. évi január hó 1-től 1919. évi december hó végéig terjedő időre Baranda községében **1913. évi szeptember hó 20-án délelőtt 8 órakor** nyilvános árverésen bérbé fog adatni.

A bérelti feltételek a jegyzői irodában megtudhatók

Baranda, 1913. évi augusztus hó 30-án.

A községi előljáróság.

Hirdetmény.

643—1.1

Csatád községben üresedésben levő

segédjegyzői állás

helyettesítés útján **sürgősen** betöltendő.

Személyesen jelentkezhetni, illetőleg okmányolt ajánlatok benyújtandók

a községi jegyzőnél.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

7408—1913. tlkvi sz.

624—1.1

Árverési hirdetmény kivonat.

Szelkits Szvetozár végrehajtatnak Radlovacska Teja végrehajtat szenv dő ellen indított végrehajtatási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 407 korona tökéletesítés és járuléka behajtása végett a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, Felsőttebe községben fekvő s a felsőttebei 386. sz. tjkvben + 3. sor, 5212/b/2. hrsz. 1110 □-öl gyümölcsös kertre 836 kor., ugyanott + 4. sor, 5213/b. hrsz. 1110 □-öl szőlőre 885 korona 50 fillér kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést **1913. évi október hó 4-ik (negyedik) napján délelőtt 10 órakor** Felsőttebe községében fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverési szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott arfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, vagy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni s az árverési feltételeket aláírni. (1881: LX. t.-c. 147., 150., 170. §§, 1908: XL. t.-c. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. (1908: XL. t.-c. 25. §.)

Kelt Nagybecskereken, 1913. évi augusztus hó 8. napján.

Dr. Pataky László s. k.,
kir. tvszéki jegyző.